

CASUS WETENSCHAPPELIJKE INTEGRITEIT

2018

Intrekken van co-auteurschap - gegrond

Vrije Universiteit

1. Onderwerp van de klacht

Het onderwerp van de klacht is het intrekken van co-auteurschap van de stagebegeleider bij toekomstige publicaties.

2. Advies van de commissie aan het College van Bestuur

I Procedure

Ontvangst van de klacht en advies van de ombudsman wetenschappelijke integriteit

Op [datum] is bij het College van Bestuur van de Vrije Universiteit (hierna: CvB) een klacht binnengekomen van [Klager] via advocaat [naam]. De klacht was gericht tegen [Beklaagde 1] en [Beklaagde 2] en betreft een vermoeden van schending van de wetenschappelijke integriteit. Conform de vigerende klachtenregeling wetenschappelijke integriteit VU-VUmc (juli 2014) heeft de ombudsman wetenschappelijke integriteit van de VU, prof. S. Miedema (hierna: ombudsman), een advies uitgebracht aan het CvB over de ontvankelijkheid van de klacht, dit advies dateert van [datum]. De klacht, vergezeld van het advies van de ombudsman, is door het CvB doorgezonden aan de CWI Wetenschappelijke Integriteit VU-VUmc (hierna: CWI).

Behandeling door de CWI

De CWI heeft partijen op [datum] schriftelijk de ontvangst van de klacht bevestigd. Op [datum] heeft de CWI partijen geïnformeerd dat de klacht ontvankelijk was en in behandeling was genomen. Hoorzittingen met de afzonderlijke partijen ([klager bijgestaan door [advocaat] enerzijds, [beklaagde 1] en [beklaagde 2] gezamenlijk anderzijds) vonden plaats op [datum]. De verslagen van deze zittingen zijn als bijlage 1 en 2 bij dit adviesrapport opgenomen ([kenmerk] en [kenmerk]). Op [datum] is de klagende partij geïnformeerd dat bij de CWI op dat moment nog meer zaken in behandeling waren en dat het soms kan voorkomen dat een andere zaak voorrang vraagt. Op [datum] vond een tweede hoorzitting met de afzonderlijke partijen plaats. Van deze hoorzittingen zijn de verslagen opgenomen als bijlage 3 en 4 bij dit rapport ([kenmerk] en [kenmerk]). [Beklaagde 2] kon daarbij niet aanwezig zijn. [Beklaagde 2] is op [datum] apart gehoord. Het verslag daarvan is bijlage 5 bij dit rapport ([kenmerk]).

Concept adviesrapport

Op [datum] heeft de CWI een concept adviesrapport ([kenmerk]) aan partijen verzonden ter controle van feitelijke onjuistheden, met een toelichting over de vervolgpcedure met betrekking tot het CvB besluit en het verstrekken van het definitieve CWI rapport als bijlage bij de brief waarin partijen over het CvB besluit worden geïnformeerd. Dit concept adviesrapport is door de CWI ingetrokken wegens een bezwaar van [klager] via [advocaat] tegen de termijn die gegeven was om te reageren op het verslag van de hoorzitting met [beklaagde 2] dd [datum]. Het hier voorliggende adviesrapport ([kenmerk]) is in concept aan partijen voorgelegd op [datum]. Partijen zijn in de gelegenheid gesteld feitelijke onjuistheden te controleren met als deadline [datum]. Wederom is informatie over de vervolgpcedure verstrekt. Op eigen verzoek heeft [klager] via [advocaat] uitstel van de reactietermijn gekregen tot [datum]. Via [advocaat] is [klager] desgevraagd nader geïnformeerd over de besluitvorming door het CvB en procedurele mogelijkheden voor een eventueel beroep bij het LOWI nadat er een CvB besluit gevolgd is op het adviesrapport van de CWI. In de op [datum] door de CWI ontvangen reactie op het concept adviesrapport maakt [klager] via [advocaat] bezwaren tegen de inhoud en conclusie van het rapport en stelt dat de zaak opnieuw dient te worden onderzocht door een externe, onafhankelijke onderzoekscommissie. [Klager] is via [advocaat] op [datum] door de CWI opnieuw geïnformeerd over de procedurele mogelijkheden om bezwaar te maken tegen een besluit van het College van Bestuur door middel van een verzoekschrift bij het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit.

II Inleiding

1. [Klager] en [beklaagde 1] en [beklaagde 2] hebben een geschil over het mede-auteurschap van [klager] en de rechten die uit dat mede-auteurschap zouden voortvloeien ten aanzien van publicaties die gebaseerd zouden kunnen worden op een onderzoek dat door [beklaagde 1] is verricht tijdens een stage bij het [bedrijf] van [klager]. Buiten twijfel staat dat dit mede-auteurschap enige tijd is erkend. Dit blijkt onder meer uit een aan het blad [titel] in [datum] aangeboden concept-artikel. Tot publicatie van dit artikel is het niet gekomen. Aan die erkenning is een einde gekomen door een brief van [beklaagde 1] aan [klager] van [datum]. Daarin deelt [beklaagde 1] onder meer mee dat in overleg met [beklaagde 2] was besloten dat [klager] niet meer zou worden vermeld als mede-auteur van toekomstige publicaties. Het geschil over het mede-auteurschap van [klager] en de rechten die uit dat mede-auteurschap zouden voortvloeien, is ook na een poging tot mediation door de advocaat van [klager] niet tot een oplossing gekomen.
2. De klacht is gebaseerd op de onderdelen 4 en 8 van de bij de Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit VU-VUmc (Klachtenregeling) behorende bijlage 1:
 - het opzettelijk negeren en niet erkennen van bijdragen van andere auteurs
 - wangedrag van collega's toelaten en verheimelijken

3. Volgens [klager] hebben zowel [beklaagde 1] als [beklaagde 2] zich schuldig gemaakt aan het opzettelijk negeren en niet erkennen van het mede-auteurschap van [klager]. [Beklaagde 2] heeft zich bovendien schuldig gemaakt aan het toelaten en verheimelijken van wangedrag van [beklaagde 1] door [klager] er niet op te wijzen dat [beklaagde 1] het mede-auteurschap aan [klager] niet mag ontzeggen en door die handelwijze van [beklaagde 1] te ondersteunen.
4. De CWI treedt niet in de civielrechtelijk aspecten van het geschil en bespreekt daarom niet de argumenten die in dat kader door partijen zijn aangevoerd. De CWI beperkt zich tot de vraag of [klager] in wetenschappelijke zin moet worden aangemerkt als mede-auteur. Als die vraag bevestigend moet worden beantwoord, levert het niet erkennen van het mede-auteurschap van [klager] binnen het hierna weer te geven beoordelingskader een schending van de wetenschappelijke integriteit op.

III Kader

5. De CWI neemt als uitgangspunt dat de in bijlage 1 bij de Klachtenregeling omschreven gedragingen in ieder geval een schending van de wetenschappelijke integriteit kunnen opleveren en werkt dat uitgangspunt als volgt uit.
6. Het doel van wetenschappelijk onderzoek is een theoretisch systeem tot stand te brengen waarmee de werkelijkheid, of het nadenken over de werkelijkheid kan worden geordend en begrepen. De wetenschap volgt daarbij methoden waarbij gebruik wordt gemaakt van waarneming, experiment, analyse en interpretatie, een en ander zo nodig in gecombineerde vorm. De in het systeem vervatte kennis is voorlopig, in die zin dat zij steeds weer op de proef moet worden gesteld en binnen het wetenschappelijk forum moet worden bediscussieerd. Daartoe is noodzakelijk dat de toepassing van methoden in de vorm van het verzamelen, bewerken en presenteren van gegevens, gebeurt met inachtneming van binnen de verschillende vakgebieden geaccepteerde standaarden, waarbij kan worden voortgebouwd op de bijdragen van andere onderzoekers. Wetenschappers moeten elkaars analyses en interpretaties kunnen bediscussiëren, en daarom moeten ze elkaars methoden en gegevens kunnen vertrouwen, evenals elkaars auteurschap. Een onjuiste voorstelling van zaken over de toegepaste methoden, over de manier waarop die zijn toegepast, over de resultaten die zijn verkregen, over de gegevens die zijn gebruikt, over auteurschap, over de invloed die door opdrachtgevers is uitgeoefend en over andere dan wetenschappelijke belangen die mogelijk van invloed kunnen zijn op het onderzoek, brengt schade toe aan dit vertrouwen, en maakt wetenschapsbeoefening onbetrouwbaar. Het geven van een dergelijke onjuiste voorstelling, of het faciliteren daarvan, is daarom niet toegestaan.
7. Een onjuiste voorstelling van zaken kan met opzet worden gegeven of gefaciliteerd, bijvoorbeeld door onderzoeksgegevens te (laten) verzinnen. Er kan echter ook sprake

zijn van een lichte onzorgvuldigheid, bijvoorbeeld door een fout in de presentatie van op zich juist verkregen en juist bewerkte gegevens. Binnen die uitersten van opzet en lichte onzorgvuldigheid bevindt zich een scala van gradaties van verwijtbaarheid, die corresponderen met de zwaarte en omvang van maatregelen die als passend moeten worden beschouwd.

8. Het ontzeggen van mede-auteurschap aan iemand die wel een substantiële bijdrage heeft geleverd aan een onderzoek, of het faciliteren van dat ontzeggen, is een schending van de wetenschappelijke integriteit, omdat daardoor in het wetenschappelijke forum een verkeerde voorstelling van zaken kan worden gegeven over auteurschap.
9. Deze verkeerde voorstelling van zaken kan uitsluitend worden gegeven met betrekking tot op het wetenschappelijk forum gerichte publicaties. Daarbij hoeft het niet uitsluitend te gaan om daadwerkelijk gepubliceerde onderzoeksresultaten. Ook als nog slechts de intentie bestaat om tot publicatie te komen en de vermelding van een mede-onderzoeker als auteur achterwege te laten kan sprake zijn van een inbreuk op de wetenschappelijke integriteit. De intentie van de aanbieder is immers op publicatie gericht, terwijl door die publicatie een verkeerde voorstelling van zaken zou worden gegeven.

IV De verschillende posities van [beklaagde 1], [beklaagde 2] en [klager]

10. De CWI merkt [beklaagde 2] in de hoedanigheid van wetenschappelijk begeleider van [beklaagde 1] als mede-onderzoeker aan. [Beklaagde 2] is enerzijds niet zelfstandig bevoegd om een onderzoeksverslag te (laten) publiceren en anderzijds niet bevoegd om publicatie te voorkomen. Dat [beklaagde 1] aan [klager] heeft meegedeeld dat in overleg met [beklaagde 2] is besloten om [klager] in toekomstige publicaties niet als mede-auteur te vermelden, maakt dit niet anders. [beklaagde 2] heeft tegenover de CWI verklaard dat [beklaagde 2] de onderzoeksresultaten weliswaar belangwekkend vindt, maar dat [beklaagde 2] deze meer ziet als een verkenning voor een nadere, omvangrijkere studie. Aan een publicatie van de nu verkregen resultaten zal [beklaagde 2] [zich] als auteur niet verbinden, hoewel [beklaagde 2] dat in eerste instantie wel heeft gedaan.
11. De CWI merkt [beklaagde 1] aan als eerstverantwoordelijke onderzoeker en constateert dat het althans ten tijde van het ontstaan van het geschil in [de bedoeling van beklagde 1] lag om tot publicatie te komen.
12. Of [klager] moet worden aangemerkt als mede-onderzoeker hangt af van het antwoord op de vraag of [klager] een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan de formulering van de onderzoekshypothese of een substantiële bijdrage aan de wetenschappelijke begeleiding van het onderzoek.

V Onderzoekshypothese

13. De CWI definieert een hypothese als een algemene veronderstelling over een samenhang in de werkelijkheid, die zodanig is geformuleerd dat er speciale consequenties en met name concrete verifieerbare voorspellingen uit af te leiden zijn, waaraan de veronderstelling kan worden getoetst.¹ Een wetenschappelijke hypothese wordt geplaatst in het kader van een wetenschappelijke theorie: een systeem van logisch samenhangende, met name niet-strijdige, beweringen, opvattingen en begrippen betreffende een werkelijkheidsgebied, die zo zijn geformuleerd, dat het mogelijk is er toetsbare hypothesen uit af te leiden.²
14. [Klager] heeft naar voren gebracht dat [klagers] jarenlange praktijkervaring mede de basis heeft gevormd voor de hypothese van de onderzoeksvraag. [Klager] heeft vanuit [klagers] praktijkervaring geobserveerd dat [...]. [Klager] droeg aan dat er een omslagpunt zou kunnen zitten in [...]. Naar aanleiding hiervan heeft ook [...] plaatsgevonden. [Beklaagde 1] heeft uitdrukkelijk steun gezocht bij [klager] door [klager] te vragen naar een onderbouwing in de literatuur van [...]. Deze literatuur was er niet; de [...] berust op de praktijkwaarneming van [klager].
15. Naar [klagers] mening heeft [beklaagde 1] in een brief van [datum] aan de CWI erkend dat de door [beklaagde 1] onderzochte relatie tussen [...] en [...] van klager afkomstig is. Dat [...] een mogelijke oorzaak is, is naar [klagers] mening pas gaandeweg het onderzoek in vizier gekomen, naar aanleiding van de publicatie met vindplaats [...], die pas in [datum] is verschenen. De publicatie van [artikel elders] waar [beklaagde 1] zich op baseert, dateert uit [jaartal] en gaat niet over [...] en ook niet over [...]. Overigens is [...] slechts een mogelijke verklaring en die is op geen enkele wijze door [beklaagde 1] onderzocht.
16. Voorts heeft [klager] gesteld dat [beklaagde 1] uitsluitend observationeel onderzoek heeft gedaan. De relatie tussen [...] en [...] is de enige hypothese die [beklaagde 1] heeft onderzocht.
17. [Klager] heeft nog een verklaring van [externe partij] ingebracht. Daarin bevestigt [externe partij] naar de mening van [klager] dat [klager] gezien [klagers] betrokkenheid bij het onderzoek als auteur moet worden vermeld. Verder licht [externe partij] volgens [klager] toe dat [externe partij zelf] en [klager] al eerder onderzoek hebben gedaan naar de relatie tussen [...] en het ontstaan van [...].
18. [Beklaagde 1] heeft gesteld dat [beklaagde 1] zich bij het ontwikkelen van een hypothese aanvankelijk baseerde op een onderzoeksproject van de universiteit van [...]

¹ A.D. de Groot, *Methodologie*, http://www.dbnl.org/tekst/groo004meth01_01/groo004meth01_01_0006.php, (De Groot) p.31.

² De Groot, p. 43.

naar risicofactoren voor [...]: '[titel].' [Beklaagde 2] stelde voor om het verband tussen [...] en [...] te onderzoeken. Toen [beklaagde 1] dit besprak met [klager] bracht deze naar voren dat [klager] in [klagers] [...] waarnam dat [...]. [beklaagde 1] stelt dat [beklaagde 1] met deze waarneming op zich niet zo veel kon, omdat er niet een te onderzoeken [...] uit kon worden afgeleid. [Beklaagde 1] onderzocht daarom meer literatuur en kwam op het idee van het verband tussen [...], [...] en de ontwikkeling van [...], onder meer door het artikel van [...] uit [jaartal]. Op dit verband heeft [beklaagde 1] naar eigen zeggen vervolgens de hypothese gebaseerd. [Beklaagde 1] stelt dat dit ook blijkt uit de onderzoeksopzet, waarin zowel het effect van [...] als [...] op [...] is onderzocht. Het feit dat [klager] geobserveerd had dat [...] en dat [...], was volgens [klager] een bevestiging dat [klagers] hypothese waar zou kunnen zijn, maar vormde niet de basis voor [klagers] hypothese die uitging van [...].

19. [Beklaagde 2] heeft de door [beklaagde 1] gegeven weergave van de feiten ondersteund. In het bijzonder heeft [beklaagde 2] gesteld dat de hypothese door [beklaagde 1] is geformuleerd.
20. De CWI is van oordeel dat de stelling van [klager], namelijk dat een gebrekkig [...] als mogelijke oorzaak van [...] pas in de loop van het onderzoek in beeld is gekomen, niet juist is. Het door [klager] genoemde artikel van [...] et al. speelt geen rol in het stageverslag, noch in het aan [tijdschrifttitel] aangeboden artikel. Verder geldt dat al in bijlage 2 bij de stage-overeenkomst wordt gesteld: "[...]" Bij dit citaat worden verschillende relevante bronnen vermeld, die in onderling verband gelezen het vermoeden kunnen doen rijzen dat [...]. Als doel van het onderzoek wordt in bijlage 2 vermeld: "[...]" In overeenstemming hiermee heeft [beklaagde 1] uiteindelijk in het onderzoek een [...] aangebracht. Deze indeling vloeit als zodanig niet voort uit de observatie van [klager] dat [...]. Het enige verband is dat [...].
21. [Beklaagde 1] heeft [klager] verzocht om een wetenschappelijke onderbouwing van de door [klager] naar voren gebrachte [...]. [Beklaagde 1] heeft dit naar de mening van de CWI niet gedaan om steun te zoeken bij [klager], maar vanuit het idee dat [...] steun moest vinden in de wetenschappelijke literatuur om bruikbaar te zijn in het onderzoek.
22. De verklaring van [externe partij] biedt naar het oordeel van de CWI geen steun aan de standpunten van [klager]. De betrokkenheid van [externe partij] bij de voorbereiding en de uitvoering van het onderzoek is te gering om een gefundeerd oordeel te kunnen geven over de rol die [klager] heeft gespeeld. Dat [klager] en [externe partij] eerder onderzoek hebben gedaan naar het verband tussen [...] en [...], doet niet ter zake, aangezien het onderzoek van [beklaagde 1] geen betrekking had op [...], maar op het verband tussen [...] en [...]. Dat [...] een gevolg kan zijn van [...], maakt dit niet anders.
23. Dat [beklaagde 1] niet daadwerkelijk [...] heeft gemeten, doet geen afbreuk aan het feit dat de aanname van een verband tussen [...] en [...] aan het onderzoek ten grondslag heeft gelegen. Hoogstens zou men kunnen stellen dat het onderzoek zou moeten

worden beschouwd als een verkenning, die nader zou moeten worden geconcretiseerd in een metingsexercitie.

24. Reeds uit de door [klager] ingenomen standpunten blijkt dat [klager] bij het onderzoek van de door [beklaagde 1] weergegeven literatuur niet betrokken is geweest, noch bij de formulering van de in bijlage 2 van de stage-overeenkomst weergegeven onderbouwing van de onderzoeksvraag en bijbehorende hypothese.

VI Onderzoeksbegeleiding

25. De CWI gaat ervan uit dat de begeleider van een wetenschappelijk onderzoek functioneert als vraagbaak wat betreft de theoretische inbedding. Bovendien houdt een begeleider met het oog op de theoretische inbedding de vinger aan de pols waar het de uitvoering van de onderzoeksopzet betreft en geeft hij of zij zo nodig sturing aan de schriftelijke vastlegging van de onderzoeksresultaten. Naarmate een begeleider een meer substantiële invulling geeft aan deze verschillende taken, is vermelding als mede-auteur opportuun.
26. De CWI concludeert aan de hand van de door [klager] en [beklaagde 1] overgelegde maildocumenten dat de contacten tussen beiden van tijd tot tijd intensief zijn geweest, maar dat deze geen betrekking hadden op de theoretische onderbouwing van het onderzoek en slechts zeer ten dele op de uitvoering daarvan. Zo is [beklaagde 1] zelfstandig gekomen tot een keuze van de in het onderzoek te betrekken [...] en heeft [beklaagde 1] in overleg met [beklaagde 2] en [externe partij 2] de statistische bewerkingen op de onderzoeksdata uitgevoerd. Wel heeft [klager] een klein aantal voornamelijk tekstuele opmerkingen gemaakt naar aanleiding van de concepten van de schriftelijke verslaglegging van het onderzoek.
27. Op grond hiervan concludeert de CWI dat [klager] geen substantiële bijdrage heeft geleverd aan de wetenschappelijke begeleiding van het onderzoek van [beklaagde 1].

VII Conclusie

28. Omdat [beklaagde 2] niet meewerkt aan het eventueel geven van een verkeerde voorstelling van zaken over auteurschap in een publicatie en ook niet in staat is om te voorkomen dat een dergelijke verkeerde voorstelling wordt gegeven, oordeelt de CWI dat de klacht tegen [beklaagde 2] op beide onderdelen ongegrond is.
29. Omdat [klager] geen aantoonbaar wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan het formuleren van de onderzoekshypothese en geen substantiële bijdrage heeft geleverd aan de wetenschappelijke begeleiding van het onderzoek van [beklaagde 1], kan

[klager] niet worden aangemerkt als mede-auteur van eventueel op dat onderzoek te baseren publicaties. De CWI acht de klacht tegen [beklaagde 1] daarom ongegrond.

3. Aanvankelijk oordeel van het College van Bestuur

De klacht is ongegrond.

4. LOWI advies

De bijdragen van de stagebegeleider voldoen aan de vereisten die het tijdschrift waar de publicatie in eerste instantie was aangeboden stelt voor co-auteurschap. Het niet vermelden van de stagebegeleider bij eventuele toekomstige publicaties naar aanleiding van de stage zou een schending van de wetenschappelijke integriteit opleveren. Het volledige advies is te lezen op de website van het LOWI.

5. Definitief oordeel van het College van Bestuur d.d. 1 mei 2018

De klacht is gegrond.